

Innehållsförteckning

1. Skolverket ger alla elever rätt till både G och MVG
2. CSN låter studiemedlet i gymnasiet följa studiemedlet för högskolan
3. Lärare börjar planera elevernas hemarbete och arbetstidslagen börjar gälla i skolan
4. Arbetsmiljöverket får ansvar för frågor om våld, hot och kränkande behandling
5. Läraryrket blir en profession och elever får ett yrke
6. Socialstyrelsen tar över ansvaret för elevhälsan och flyttar in skolsocionomer i skolan
7. Regeringsrätten tar sig an överklagade betyg
8. Justitieombudsmannen lyfter in yttrande-, förenings- och tryckfrihet i skolan
9. Rektorer får ansvar för max 20 lärare och max 200 elever
10. Lärares yrkesetik ersätter skolans fostrans-, omsorgs-, värdegrunds- och demokratiuppdrag

Under lång tid har samtalet om elever och lärare inte styrts av elever, utan snarare av lärare, rektorer, tjänstemän och politiker, som har en uppfattning om vad som var viktiga frågor för elever, ofta baserat på vilka frågor som drevs för tio eller tjugo år sedan.

Nu är det inte så att äldre frågor har tappat i aktualitet. I det här idé-dokumentet, Tio punkter för tiotalet, lyfter vi upp flera nygamla krav, som är lika aktuella för dagens skola som för 1970- eller 1980-talets. Ett exempel på det är frågan om yttrande-, förenings- och tryckfrihet, som ursprungligen väcktes på 1950-talet och som fördes vidare av trettio- och fyrtilialister och senare av femtio- och sextioalister.

Samtidigt behöver lärare, rektorer, tjänstemän och politiker acceptera att dagens elever har annorlunda prioriteringar. Ett exempel på det är att frågan om inflytande inte är lika stor för åttio- och nittioalister som den en gång var för tidigare generationers elever. Inga elever stängs ute från rektorsexpeditionen på det sätt som var aktuellt på 1950-, 60- och 70-talet. Idag är problemen och utmaningarna andra.

Färre äldre borde göra sig till elevernas språkrör, som en del politiker gör och i viss mån plockar poäng på. Innan 2014 kommer vår organisation att byta namn till Sveriges elevkårer. I samband med det borde också elevpolitiken förnyas – och samtidigt återanknyta till sin historia. Kanske leder det till en del krav som provocerar, men så måste det vara. Först när elever sätter agendan har vi nått ända fram.

Susanna Bollhem
Ordförande

Samir El-Sabini
Vice ordförande

I. Skolverket ger alla elever rätt till både G och MVG

Inom sjukvården gäller Lex Maria och inom socialtjänsten Lex Sarah. Inför sommaren återkommer vi med en idé om en Lex Sarah för skolan. Redan nu vill vi starta debatten om hur en Lex Maria för skolan skulle kunna se ut. Framför allt handlar det om att våga prata om rättigheten och skyldigheten till utbildning.

I dagens skola har en elev rätt att nå målen. Det lägger ansvaret på skolan att se till att det blir verklighet. Pratar man om att nå målen är det oftast Godkänt, G, i betyg man tänker på. Någon allmän rätt att kräva att få ett Väl godkänt eller Mycket väl godkänt finns inte. Egentligen finns inte heller någon rättighet att kräva att läraren ska undervisa på VG- eller MVG-nivå, eftersom det är G-nivån och inte VG- eller MVG-nivån eleven har rätt att nå.

En elev som lär sig saker på en G-nivå, men skulle vilja lära sig saker på VG-nivå eller MVG-nivå har alltså svårt att kräva det av skolan. Det finns heller inget sätt att utläsa från betyget vilken betydelse läraren har haft för att eleven uppnår betyget. I en del fall är det lärarens insats som gör att en elev lyckas uppnå VG, medan det i andra fall kan vara fråga om en elev som på egen hand varit tvungen att plugga sig till ett betyg eftersom läraren inte gett möjlighet att uppnå en högre nivå.

Förhållandet mellan elevers och lärares prestationer syns sällan i den allmänna debatten. När det väl lyfts fram tycks det finnas en osäkerhet kring vem som egentligen åstadkommer ett betyg. En del skyller ett IG på eleven och andra på skolan. En del berömmar skolan för ett MVG och andra eleven.

Nästan alltid är lärarens nivå avgörande. För att komma åt det kan en Lex Maria för skolan vara intressant. En sådan lagstiftning skulle kunna ge elever möjligheten att anmäla en lärare som inte undervisar på en G-nivå, eller för den delen en VG- eller MVG-nivå, oberoende av på vilken nivå eleven själv presterar – alltså om eleven på egen hand skulle kunna plugga till sig ett G, ett VG eller ett MVG.

En sådan lagstiftning skulle skilja mellan elever och lärares ansvar. Det är en provocerande tanke. Men det kan vara något för tiotalet.

2. CSN låter studiemedlet i gymnasiet följa studiemedlet för högskolan

Mer eller mindre alla partier ställer sig bakom ett höjt studiemedel för studenter. Men ingen av dem har pratat om höjt studiemedel för elever på länge. Trots det blir resultatet när man jämför elever och studenter ekonomi förvånansvärt lika, både när man jämför elever med studenter och när man jämför med förvärvsarbetare.

Förra året offentliggjordes en höjning av studiemedlet för studenter med 350 kronor. Ett vanligt studiemedel hamnade då på 8 170 kronor för en fyraveckorsperiod, vilket blir ungefär 8 780 kronor per månad. För elever i gymnasiet är studiemedlet 1 050 kronor per månad. Enligt Konsumentverket har en förälder i genomsnitt 3 735 kronor i fasta kostnader och 3 995 kronor i rörliga kostnader för ett barn, vilket blir 7 730 kronor per månad. Tillsammans med studiemedlet blir det en summa om 8 780 kronor.

Varken elever eller studenter har lön. Istället får studenter bidrag och lån, medan elever får bidrag genom studiemedlet och sedan får en stor del av sina utgifter täckta av föräldrarna. Trots att elever och studenter ekonomi skiljer sig från förvärvsarbete finns det ändå en poäng att symboliskt försöka jämföra de olika gruppernas ekonomi.

Först och främst kan man jämföra elever och studenter. Ett sätt att göra det är att slå ihop studenters bidrag och lån samt slå ihop elevers studiemedel och utgifter täckta av föräldrar. Vad som händer då är alltså att summan blir exakt den samma: 8 780 kronor per månad. En elev och en student har alltså en levnadsstandard som motsvarar ungefär denna summa, förutsatt att de gör av med de pengar de har att disponera.

För det andra kan man jämföra elever och studenter med förvärvsarbetare. Enligt Statistiska Centralbyrån är den genomsnittliga förvärvsinkomsten för personer mellan 20 och 64 år cirka 21 000 kronor. För elever och studenter finns alltså ingen lön, men vi konstaterade nyss att 8 780 kronor var en möjlig siffra att räkna med. Även med hänsyn till att bidrag och lån är skattefria, blir summan några tusenlappar lägre än en genomsnittlig inkomst för en förvärvsarbetare. SFS, Sveriges Förenade Studentkårer, har tagit ställning för att studenter behöver 550 ytterligare kronor i studiebidrag för att klara sig. Hur många politiker vågar ställa samma krav för elever och kräva 1 600 kronor i studiebidrag för gymnasieelever?

3. Lärare börjar planera elevernas hemarbete och arbetstidslagen börjar gälla i skolan

I lagen finns inget skrivet om hur mycket elever bör arbeta. Enda gången elevers arbetstid uppmärksammats var när Arbetsmiljöverket nyligen föreslog att elever inte ska få förvärvsarbeta, för att det antas konkurrera med skoltiden. På tiotalet kommer det antagligen att ställas högre krav på lärare att planera elevers arbete.

I den nuvarande avtalsrörelsen ställs Lärarförbundet och Lärarnas Riksförbund mot Sveriges Kommuner och Landsting. Framför allt handlar avtalsrörelsen om lärares förtroendetid, alltså om de tio timmar per vecka som läraren själv förfogar över och som kan tas ut genom arbete hemma, eftersom många lärare saknar arbetsrum eller datorer.

I den intensiva debatten har hittills ingen uppmärksammat elevers arbetstid, trots att elever har en många gånger större förtroendetid, alltså den tid som eleven lägger på läxor, hemuppgifter, arbeten och förberedelser inför prov. Ingen har heller lyft upp debatten om fyrtio timmars arbetsvecka för elever eller ställt frågan om sommarlovets ledighet eller kompensation för merarbete under läsåret.

Har en elev exempelvis lektioner under en hel dag, mellan 08.15 och 16.00, finns alltså ingen tid för läxor eller hemuppgifter. Om eleven börjar 10.00 och slutar 14.00 återstår fyra timmar, men inte mer – om vi nu ska räkna på fyrtio timmars arbetsvecka.

Men det är också en fråga om planering. En elev i gymnasiet kan arbeta under upp till tio olika lärare, som inte nödvändigtvis synkar sitt arbete med varandra, vilket leder till en hög, ojämn och många gånger oförutsägbar arbetsbörda.

Från vår sida finns det inget intresse i att ställa sig bakom att rektorer ska planera lärares arbetstid mer än vad de gör idag. Men lärare borde planera elevers arbetstid bättre. En riktigt modig förändring skulle vara att faktiskt få lärare att räkna på vilken tid en hemuppgift, ett arbete eller förberedelser inför prov skulle ta och sedan placera ut det i elevernas scheman – inte för att eleverna ska plugga på plats i skolan, utan för att de inte ska behöva plugga för mycket när de väl kommer hem.

4. Arbetsmiljöverket får ansvar för frågor om våld, hot och kränkande behandling

Frågor om våld, hot och kränkande behandling, eller mobbning som det kallas i den allmänna debatten, lyftes på allvar upp under 1990-talet. Nu sysselsätter det mängder av specialiserade konsulter och företag, trots att många siffror visar på att kränkande behandling inte är mer förekommande i årskurs 8–9 eller gymnasiet än vad det är på vanliga arbetsplatser.

Ingen annanstans i samhället har kommersiella anti-mobbningsprogram haft en sådan framgång som i skolan, trots att de ofta saknar vetenskaplig grund. En viktig förklaring är att skolorna inte vet hur man bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete eller ett systematiskt antidiskrimineringsarbete. På alla andra arbetsplatser är det arbetsmiljölagen och diskrimineringslagen som är de viktiga styrdokument. I skolan pratar man om "värdegrundsarbete".

På många sätt verkar myndigheter slåss om att få ta hand om frågor om kränkande behandling. Skolinspektionen gör det till sin sak att prata om "trygghet i skolan" samtidigt som Skolverket plockar poäng på "värdegrundsarbete". Enda problemet är att de myndigheter som borde ha initiativet har tappat det – Arbetsmiljöverket och Diskrimineringsombudsmannen.

Trots det finns det goda skäl att hoppas på att tioalet blir Arbetsmiljöverkets och Diskrimineringsombudsmannens årtionde. Med de myndigheterna som initiativtagare skulle troligen mycket bli annorlunda. Antagligen skulle Arbetsmiljöverket och Diskrimineringsombudsmannen göra upp med begreppet "mobbning", som saknar innebörd och inte ens förekommer i lagstiftningen. Med största sannolikhet skulle man också introducera systematiskt arbetsmiljöarbete och systematiskt arbete mot diskriminering på bred front. Kanske skulle man även titta närmare på brottsbalkens bestämmelser, för att undvika att skolan skulle behöva medla mellan brottsoffer och förövare, om viss kränkande behandling skulle vara aktuell att polisanmäla.

5. Läraryrket blir en profession och elever får ett yrke

En aktuell debatt handlar om huruvida läraryrket bör bli en profession, med ett yrkespråk, en yrkesetik och en yrkespraktik byggd på vetenskap. Under tiotalet blir det viktigt att diskutera hur en sådan utveckling påverkar elever. Samtidigt kommer tiotalet att kräva en debatt om vilken kompetens som krävs för att vara elev. Går det att prata om ett elevyrke?

Först och främst kommer elever att behöva förhålla sig till att läraryrket håller på att bli en profession. En vanlig jämförelse är att lärare kommer att bli mer som läkare, en liknelse som använts av alltifrån utbildningsministern till lärarnas fackförbund.

Hur kommer en sådan utveckling att påverka elever? När lärare hade ett yrke, och inte en profession, kunde det ses som att lärare och elever arbetade sida vid sida. Vad som händer med elever om lärare blir en profession är mer oklart. Kommer elever att liknas vid patienter, om lärare då kan liknas vid läkare? Hur kommer man att se på förhållandet mellan lärare och elever?

En debatt som behöver föras är vilken kompetens som krävs för att vara elev – en debatt som liknar den om vilken kompetens som krävs för att vara lärare.

Det ska sägas att elever har en ganska omfattande kompetens i att vara elever, inte sällan förvärvat på egen hand. En elev i gymnasiet har haft 10–12 år på sig att lära sig att lära in, en slags motsvarighet till det lärare gör när de lär ut. Det är en ganska lång yrkeserfarenhet.

Trots det satsar man sällan på att höja elevers kompetens i att vara elever. Få elever har en yrkesbeskrivning. Nästan inga elever får en yrkesutbildning i att vara elever – inte ens en eftermiddag med studieteknik och projektledning. Någon kompetensutveckling finns inte för elever och inte heller någon slags motsvarighet till karriärvägar. När man satsar på att höja skolans resultat är det lärarnas fortbildning man investerar i och inte elevernas.

Det är en viktig fråga att lärare borde få en profession. Men minst lika viktig är frågan om vilken roll elever ska ha. Kan eleverna få ett yrke under tiotalet?

6. Socialstyrelsen tar över ansvaret för elevhälsan och flyttar in skolsocionomer i skolan

Programmet Klass 9A som visades på SVT handlade till stor del om lärares ledarskap. En sekvens som blev mer omtalad än andra är när en av lärarna, Igor, får gå hem till en av eleverna, för att få personen att komma till skolan. Scenen kan väcka frågan om vilket ansvar som bör ligga på skolan respektive på andra myndigheter.

Naturligtvis måste skolan, precis som vilken arbetsplats eller myndighet som helst, ha kapacitet att hantera social problematik. En lärare eller en rektor kan inte blunda för en person som mår dåligt, oavsett om personen är elev eller lärare. Samtidigt finns det gränser för vad som är skolans roll. I lärares och rektorers uppdrag ingår ledarskap och chefskap – och myndighetsutövning. Men de kan inte hantera lika tunga sociala frågor som en socionom.

Faktum är att många IG antagligen har att göra med helt andra faktorer än att elever inte vill lära sig eller inte gör ett bra jobb. Personer som far illa presterar ofta sämre, oavsett om det är i skolan eller på en vanlig arbetsplats. För att fånga upp sådana problem i skolan finns elevhälsan, som fungerar ungefär som företagshälsovården eller en starkare HR-avdelning. Men det är trots allt skillnad på att arbeta med psykisk och fysisk hälso- och sjukvård, som elevhälsan gör, och att arbeta med socialt arbete, som en socionom gör.

Tiotalet skulle kunna bli det årtionde då socialkontoren flyttade in i skolan. Flera skolor har redan prövat att ha skolsocionomer på plats i skolan, med goda resultat. Om de blev fler skulle kanske även elevhälsan kunna kopplas ihop med skolsocionomerna. Hälso-, sjuk- och psykiatrisk vård ligger exempelvis redan idag inom samma myndighet som socialt arbete – Socialstyrelsen.

För de elever som har behov av en skolsocionom skulle naturligtvis en sådan satsning spela stor roll. Men även för andra elever skulle ett socialkontor i skolan ha betydelse. Om elevhälsan tar hand om elevernas psykiska och fysiska hälsa och skolsocionomer tar hand om social problematik, kan lärare inrikta sig på att vara lärare. På det sättet skulle antagligen även respekten för elevers integritet öka.

7. Regeringsrätten tar sig an överklagade betyg

När debatten om överklagande av betyg dök upp i början av 2000-talet var det ett välkommet inslag i debatten. Nu är en utredning om omprövning tillsatt och frågan har gått från att provocera till att bli allmänt accepterad. På tiotalet fortsätter debatten, men inte om omprövningen i sig – utan hur långt omprövningen ska gå.

Nuförtiden är de flesta överens om att betyg är myndighetsutövning och att betyg enbart ska sättas på kunskaper och färdigheter – inte på värderingar eller åsikter, eller på hur bra man arbetar eller hur aktiv man är på lektionerna. Med nya och tydligare kunskapsplaner och betygskriterier kommer också diskussionen om betygssättning att ta ett steg framåt.

Hur viktigt ett betygsbeslut är kan man diskutera. Är det jämförbart med ett indraget socialbidrag eller ett beslut om byggnadslov? Med ett skatteförläggande eller med en kortare avstängning från gymnasiet? Ingen har tagit ställning kring en sådan jämförelse. Trots det spelar betyg roll. Ett betyg kan ha betydelse för i vilken gymnasieskola man får gå de kommande tre åren, vilket högskoleprogram man kommer in på eller vilket yrke man har möjlighet att utöva de kommande 30–40 åren. Med indragningar och restriktioner kring komvux blir det beslutet allt viktigare.

Frågan om omprövning av betyg stöds nu av många. Men vad som fortfarande är oklart – och kommer att bli upp till debatt under tiotalet – är hur långt omprövningen bör gå. Vissa pratar om möjligheten att en annan lärare, på samma eller en annan skola, tar sig an ett felaktigt satt betyg. Andra nämner möjligheten för rektorer eller huvudmän att ändra betyg. Ytterligare någon tar upp Skolverket eller Skolinspektionen som en möjlig instans.

Vill man flytta fram positionerna för elever borde man gå längre. Hur man än vrider och vänder på det så måste nog ändå ett betygsbeslut, särskilt i gymnasiet, vara jämförbart med många andra beslut som går att överklaga till förvaltningsdomstol. Med andra ord borde inte omprövning av betyg landa på en annans lärares skrivbord – det skulle lika gärna kunna hamna på regeringsrättens. Först när man har tagit diskussionen om huruvida ett överklagande kan gå så långt är en utredning om omprövning av betyg färdig.

8. Justitieombudsmannen lyfter in yttrande-, förenings- och tryckfrihet i skolan

På 1950-talet anmäldes de första rektorerna som censurerade eller förhandsgranskade skoltidningar. I höst släpper vi boken "Ungdomar, föreningar och skola" på Norstedts Juridik – en bok som gör en rättsutredning av vad som gäller för föreningsfriheten för skolföreningar och elevkårer.

Sverige har haft en tryckfrihetsförordning sedan 1766 och den nuvarande kommer från 1949. Sedan 1974 har det funnits grundläggande fri- och rättigheter inskrivna i grundlagen. På så vis har skoltidningars rättigheter gentemot rektorer kunnat prövas långt innan skolföreningar och elevkårers. Men prövningen har dröjt. På 1970- och 1980-talen talades det om rektorer som lade ned elevkårer eller förbjöd skolfester. Flera artiklar skrevs i dåvarande Elevforum och i andra tidningar. Trots det anmälde ingen.

Nu står yttrandefriheten i centrum efter beslut från Justitieombudsmannen och Justitiekanslern om politiska partier i skolan. Lika viktigt borde vara att diskutera föreningsfriheten.

I FN:s konvention för barnets rättigheter, barnkonventionen, lyfts oftast artikel 12, om inflytande, fram. Under de sjutton år som Barnombudsmannen funnits har myndigheten däremot inte en enda gång skickat ett pressmeddelande som handlat om artikel 15, om föreningsfrihet. Samma sak gäller för Rädda Barnens och andra barnorganisationers arbete de senaste åren.

Föreningsfrihet är en viktig fråga. Ytterst handlar det om huruvida det är lärare och rektorer som ska bestämma över elevers sammanlutningar eller elever själva. Vad boken "Ungdomar, föreningar och skola" visar är att många elevråd är ideella föreningar, med styrelse och stadgar – något som hindrar rektorer från att lägga sig i eller överpröva beslut.

Tiotalet kommer att bli ett viktigt årtionde för elevkårer, skolföreningar och skoltidningar. När allt fler elever går med i elevkårer snarare än elevråd börjar saker hända. När kårobligatoriet tas bort från högskolor och universitet hamnar "elevrådsobligatoriet" på grundskola och gymnasium i fokus. Samma sak kommer antagligen att hända när Värnpliktsrådet, som varit det enda i samhället som påminner om elevråd, nu antagligen läggs ned.

9. Rektorer får ansvar för max 20 lärare och max 200 elever

Frågan om elevers inflytande har alltid varit stor. Under 1990-talet blev den så pass stor att den helt kom att överskugga andra frågor. Främst kom debatten att handla om *att* elever skulle kunna påverka och inte om *vad*. På tiotalet fortsätter debatten, men nu handlar det inte om rektorer som inte lyssnar – utan om rektorer som inte har tid.

Skolledarförbundet har under lång tid uppmärksammat rektorers arbetstid. Från Lärarförbundet och Lärarnas Riksförbund har det också ställts krav på att rektorer inte borde ansvara för alltför många lärare. En siffra som har nämnts har varit 25 lärare per rektor, medan andra förordat färre eller fler.

Ingen har däremot frågat sig hur många elever det borde gå per rektor. Trots det är rektor ofta en person som eleverna behöver ha kontakt med någon gång per år eller per termin, särskilt då något är fel eller måste ändras. En klassföreståndare eller mentor, som det kallas på många skolor, räcker inte långt i jämförelse med rektorn – om rektorn är verksamhetschef är klassföreståndaren snarare personalchef eller personalsekreterare. Egentligen är det bara i grundskolans lägre årskurser som läraren har rollen av mellancheef.

Det är programrektorerna som sitter på makten, eller som kan föra en fråga vidare till skolchefen eller gymnasiechefen. Det är också där inflytandet bör finnas. En elev ska inte behöva gå igenom klassråd, ämnesråd, programråd, elevråd och skolkonferens och sedan hela vägen tillbaka igen bara för att nå fram till en vanlig programrektor. Precis som på andra platser borde det gå att knacka på en dörr eller fylla i ett formulär.

På allt fler skolor börjar rektorer tänka så. På vissa skolor vet programrektorerna vad alla elever heter och är ute i klasserna fler gånger per termin. I ett sådant läge behövs inte några klassråd, ämnesråd, programråd, elevråd eller skolkonferenser. På andra skolor har programrektorerna knappt fått tillfälle att hälsa på några elever och inte heller tid att besöka några klasser.

På tiotalet kommer frågan om inflytande att handla om rektors arbetstider – inte om deras vilja eller förmåga att lyssna. Hur mycket tid en rektor har att röra sig ute bland elever kommer alltid att spela större roll än vilka byråkratiska strukturer man bygger upp.

10. Lärares yrkesetik ersätter skolans fostrans-, omsorgs-, värdegrunds- och demokratiuppdrag

Frågan om skolans fostrans-, omsorgs-, värdegrunds- och demokratiuppdrag skulle kräva en egen rapport. Viktigast att poängtera är att det faktiskt går att tänka sig en skola utan några andra uppdrag än att förmedla kunskap och färdigheter. Antagligen skulle en sådan skola rentav gagna eleverna mer än dagens skola.

Det finns många olika skäl att ifrågasätta skolans fostrans-, omsorgs-, demokrati- och värdegrundsuppdrag. Ett är juridiskt. För skolan finns redan FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, Europakonventionen, regeringsformen, tryckfrihetsförordningen, brottsbalken, socialtjänstlagen, förvaltningslagen, offentlighets- och sekreteslagen, arbetsmiljölagen, diskrimineringslagen och skollagen. Någon annan "grundlag" för skolan behövs inte.

Ett annat skäl är politiskt. Frågan om skolan ska ta politisk ställning är känslig. Högskolor och universitet tar inte politisk ställning. En professor skulle aldrig försöka övertyga en student om vissa värderingar. Inte heller finns det många andra myndigheter som tar ställning, inte ens sådana myndigheter som råkar arbeta med barn och ungdomar. På samma sätt försöker inte en läkare övertyga sina patienter om vissa åsikter.

Men juridik och politik är inte de enda skälen att ifrågasätta skolans fostrans-, omsorgs-, demokrati- och värdegrundsuppdrag. Ett annat, som borde lyftas fram under tiotalet, är det etiska perspektivet. Sedan 2002 har Lärarförbundet och Lärarnas Riksförbund arbetat för att lärares yrkesetik ska få genomslag i lärarkåren och i den allmänna debatten. SULF, Sveriges Universitetslärarförbund, har även etiska riktlinjer för universitetslärare sedan 2004.

Många vill att läroplanens värdegrund ska vara en etik för skolan. Det är en bra tanke. Men ännu bättre skulle i sådana fall vara att lyfta fram lärares yrkesetiska principer och låta dem ersätta värdegrunden. I de yrkesetiska principerna finns ett bra skydd för elever mot ett oetiskt agerande – precis det som värdegrunden aspirerar på – men utan att etiken får en annan roll än på andra platser i samhället.

